

Про Закон України від 07.04.2015
№ 289-VIII "Про внесення змін до
деяких законодавчих актів України
щодо захисту прав інвесторів"

(Інформаційний лист Вищого
господарського суду України
від 25.04.2016 № 01-06/454/16)

У зв'язку з набранням чинності 01.05.2016 Законом України від 07.04.2015 № 289-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав інвесторів" (далі – Закон) Вищий господарський суд України вважає за необхідне звернути увагу на таке.

1. Законом вносяться зміни, зокрема, до Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України), якими у господарському судочинстві запроваджується нова категорія справ – справи у спорах між господарським товариством та його посадовою особою (у тому числі посадовою особою, повноваження якої припинені) про відшкодування збитків, завданих такою посадовою особою господарському товариству її діями (бездіяльністю) (доповнення частини першої статті 12 ГПК України новим пунктом 4¹).

2. Зважаючи на те, що запроваджувана категорія справ передбачає особливий склад учасників провадження, Законом внесено відповідні зміни до статей 21, 28 ГПК України щодо визначення сторін у цій категорії справ, вимог до їх представників та особливостей реалізації ними прав у судовому процесі.

Так, позивачем у таких справах є господарське товариство, в інтересах якого подано позов про відшкодування збитків, завданих цьому товариству діями (бездіяльністю) його посадової особи.

Право подати господарському суду позовну заяву від імені господарського товариства, а так само заяву про здійснення представництва позивача надано учаснику (акціонеру) цього товариства, якому сукупно належить 10 і більше відсотків статутного капіталу (простих акцій) товариства. Ці особи матимуть статус представника відповідного товариства.

Такий представник може здійснювати представництво товариства особисто (якщо він є фізичною особою), через свої органи (якщо він є юридичною особою), через органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування (якщо він є державою, Автономною Республікою Крим, територіальною громадою), через інших своїх представників. При цьому учасник (акціонер), якому сукупно належить 10 і більше відсотків статутного капіталу (простих акцій) товариства, може здійснювати представництво товариства через одного з учасників (акціонерів) або спільно уповноважити на це іншу особу (нова частина восьмої статті 28 ГПК України).

Особливості реалізації зазначеними представниками прав щодо відмови від позову, зменшення розміру позовних вимог, зміни предмета або підстави позову, укладення мирової угоди, відмови від апеляційної або касаційної скарги визначено в частині дев'ятій статті 28 ГПК України (в редакції Закону).

Згідно зі змінами, внесеними Законом до статей 21, 28 ГПК України, відповідачем у запровадженій категорії справ є посадова особа (у тому числі посадова особа, повноваження якої припинені), до якої пред'явлено позовну вимогу про відшкодування збитків, завданих господарському товариству її діями чи бездіяльністю. Відповідно, у цій категорії справ зазначена посадова особа не має права представляти товариство та призначати представника для участі у справі від імені господарського товариства.

3. Важливою новацією Закону є встановлення вимог щодо офіційного оприлюднення оголошень у справах про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою. Відповідно до частини першої нової статті 4⁸ ГПК України такі оголошення оприлюднюватимуться на офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України.

З огляду на це Вищий господарський суд України інформує господарські суди про впровадження додаткового функціонала комп'ютерної програми "Діловодство спеціалізованого суду" (далі – КП "ДСС"), за допомогою якого на офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України здійснюватиметься оприлюднення:

1) ухвал про порушення провадження у справі про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою (а також ухвал про прийняття до провадження апеляційної чи касаційної скарги);

2) інформації про оголошення перерви в судовому засіданні;

3) заяв учасників (акціонерів) про призначення представників позивача.

4. На виконання вимог частини третьої статті 4⁸ ГПК України усі названі документи розміщуватимуться відповідним господарським судом на офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України на єдиній веб-сторінці, на якій щодо кожної справи про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою, наводитимуться такі відомості:

– номер справи;

– найменування та адреса відповідного господарського суду, ухвалою якого порушено провадження у зазначеній справі або прийнято до провадження апеляційну чи касаційну скаргу в такій справі;

– найменування позивача (повна назва господарського товариства згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань);

– місцезнаходження позивача (юридична адреса господарського товариства згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань);

– ідентифікаційний код позивача;

- ціна позову;
- дата оприлюднення кожного документа;
- найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) – для фізичних осіб) представника (представників) позивача;
- інформація про призначення представника учасниками (акціонерами) господарського товариства із зазначенням найменування (для юридичних осіб) або імені (прізвища, імені та по батькові (за наявності) – для фізичних осіб) таких учасників (акціонерів), якщо позовна заява подана представником, призначеним учасниками (акціонерами) позивача відповідно до частини восьмої статті 28 ГПК України.

5. Оприлюднення ухвали відповідного господарського суду про порушення провадження у справі або про прийняття до провадження апеляційної чи касаційної скарги здійснюватиметься шляхом розміщення на офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України гіперпосилання на веб-адресу цієї ухвали в Єдиному державному реєстрі судових рішень (далі – Реєстр).

Відповідно до частини першої статті 64 ГПК України в ухвалі про порушення провадження у справі зазначається, зокрема, про призначення справи до розгляду в засіданні господарського суду, про час і місце його проведення. Під час винесення такої ухвали у справі про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою, господарським судам слід враховувати, що ця ухвала повинна бути офіційно оприлюднена протягом двох днів з дня її винесення, але не пізніш як за 20 календарних днів до дня проведення судового засідання (частина друга статті 4⁸ ГПК України).

Винесення судом ухвал про прийняття до провадження апеляційної чи касаційної скарги (статті 98, 111⁴ ГПК України) здійснюється із застосуванням положень частини другої статті 4⁸ ГПК України з урахуванням строків розгляду апеляційної чи касаційної скарги, визначених відповідно статтями 102, 111⁸ ГПК України.

6. Оприлюднення інформації про оголошення перерви в судовому засіданні (або відкладення розгляду справи) має здійснюватися шляхом внесення такої інформації до КП "ДСС" з подальшим автоматичним розміщенням на веб-сайті Вищого господарського суду України. При цьому повинні бути дотримані строки, визначені частиною другою статті 4⁸ ГПК України, а саме: протягом двох днів з дня такого оголошення, але не пізніш як за сім днів до наступного судового засідання.

7. Заяви учасників (акціонерів) про призначення представників позивача офіційно оприлюднюються відповідним господарським судом на веб-сайті Вищого господарського суду України протягом двох днів з дня їх надходження до господарського суду (частина друга статті 4⁸ ГПК України). Такі заяви можуть бути подані до суду як окремий документ або як складова частина одного з документів, передбачених частиною восьмою статті 28 ГПК України (зокрема, позовної заяви, заяви про здійснення представництва позивача).

Оприлюднення зазначеної заяви здійснюється шляхом внесення до КП "ДСС" з подальшим автоматичним розміщенням на веб-сайті Вищого господарського суду України відомостей про:

1) назву (вид, форму) документа, в якому викладено заяву про призначення представників позивача, та дату його надходження до господарського суду;

2) особу представника із зазначенням його найменування (для юридичних осіб) або імені (прізвища, імені та по батькові (за наявності) – для фізичних осіб), а також про учасника (акціонера), якому сукупно належить 10 і більше відсотків статутного капіталу (простих акцій) товариства та яким призначено представника позивача, із зазначенням найменування (для юридичних осіб) або імені (прізвища, імені та по батькові (за наявності) – для фізичних осіб) такого учасника (акціонера).

У разі коли представник позивача призначений спільно кількома учасниками (акціонерами) товариства, зазначаються відомості щодо кожного такого учасника (акціонера). Якщо ж представництво позивача здійснюється особисто учасником (акціонером), якому належить 10 і більше відсотків статутного капіталу (простих акцій) господарського товариства, про це також слід зазначити (див. абзац четвертий пункту 2 цього Інформаційного листа).

8. У разі необхідності виправлення описок або помилок, допущених у тексті оприлюдненої ухвали господарського суду про порушення провадження у справі (ухвали про прийняття до провадження апеляційної чи касаційної скарги), такі виправлення здійснюються згідно із загальними вимогами, визначеними господарським процесуальним законодавством України, з оприлюдненням ухвали про виправлення описки або помилки в порядку, встановленому статтею 4⁸ ГПК України для оприлюднення ухвал про порушення провадження у зазначеній категорії справ.

У разі необхідності виправлення помилки або внесення інших змін чи доповнень до офіційно оприлюднених на веб-сайті Вищого господарського суду України повідомлень у справі про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою (крім ухвал господарського суду), відповідним господарським судом через КП "ДСС" здійснюється оприлюднення додаткового повідомлення про виправлення помилки (внесення змін чи доповнень). Таке повідомлення повинно містити позначку "додаткове".

9. Питання програмно-технічного характеру, пов'язані з використанням КП "ДСС", за допомогою якої на офіційному веб-сайті Вищого господарського суду України здійснюватиметься офіційне оприлюднення оголошень у справах про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою, викладено у відповідній інструкції.

10. Під час перегляду в апеляційному та касаційному порядку рішень у справах про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою, судами апеляційної та касаційної інстанції застосовуються вимоги Закону, в тому числі щодо офіційного оприлюднення оголошень у таких справах згідно зі статтею 4⁸ ГПК України.

11. У справах про відшкодування збитків, завданих господарському товариству його посадовою особою, рішення та ухвали господарських судів, передбачені частиною четвертою статті 4⁸ ГПК України, підлягають включенню до Реєстру не пізніше наступного дня після їх винесення.

Водночас у разі проголошення у судовому засіданні тільки вступної та резолютивної частини рішення з подальшим складенням його повного тексту в установленій законом строк таке рішення вноситься до Реєстру не пізніше наступного дня після виготовлення повного тексту судового рішення (частина третя статті 3 Закону України "Про доступ до судових рішень").

Голова Вищого
господарського суду України

Б. Львов